

Leasing w ujęciu podatkowym i bilansowym

Warszawa, 21 października 2015 r.

prowadzący:

Barbara Dąbrowska – Manager Działu Księgowości w międzynarodowej firmie leasingowej, Dyrektor ds. Finansów w firmie konsultingowej.

AGENDA

1. Różnice pomiędzy leasingiem operacyjnym a leasingiem finansowym,
2. Kiedy leasing jest korzystniejszy od innych form finansowania,
3. Co bardziej się opłaca leasing czy kredyt,
4. Jak prawidłowo ewidencjonować zdarzenia gospodarcze w zależności od rodzaju leasingu,
5. Jak bezbłędnie kwalifikować leasing na gruncie ustaw o podatku dochodowym,
6. Jak rozliczać leasing w świetle ustawy o VAT,
7. Orzecznictwo w zakresie podatku VAT w tym korekty i czynności poza VAT,
8. Propozycje zmian w ustawie o rachunkowości z zakresu uproszczenia kwalifikowania umów leasingu od 01 stycznia 2016r.,
9. Bieżące regulacje w zakresie ewidencji umów leasingowych na bazie prawa bilansowego.

Leasing operacyjny a leasing finansowy

Sformułowań leasing operacyjny lub finansowy nie ma w aktach prawnych, są to jedynie formuły umowne nie odzwierciedlające w żadnej mierze celu umowy leasingu.

Właściwe kryterium podziału uzależnione jest od odpowiedzi na pytanie, która strona jest uprawniona do dokonywania odpisów amortyzacyjnych od przedmiotu leasingu.

- ✓ **Leasing operacyjny** – uprawnionym do dokonywania odpisów amortyzacyjnych w odniesieniu do środków trwałych będących przedmiotem umowy jest finansujący,
- ✓ **Leasing finansowy** – uprawnionym do dokonywania odpisów amortyzacyjnych jest korzystający.

Cechy charakterystyczne umów leasingu

	Leasing operacyjny	Leasing finansowy
Cel umowy	Używanie środka trwałego, lub używanie i zakup	Używanie środka trwałego, lub używanie i zakup
Okres trwania umowy	Ze względów podatkowych zazwyczaj okres ten jest krótszy niż okres amortyzacji podatkowej	Okres ten może być w pełni dowolny – brak ograniczeń
Regulacje podatkowe - CIT	Koszty uzyskania: czynsz leasingowy, opłaty wstępne i inne wydatki związane z użytkowaniem przedmiotu umowy	Koszty uzyskania: odpisy amortyzacyjne, część odsetkowa każdej z rat leasingu
Regulacje bilansowe	Przedmiot umowy leasingu zaliczany jest do środków trwałych finansującego	Przedmiot umowy leasingu zaliczany jest do środków trwałych korzystającego
Regulacje podatkowe - VAT	Traktowany jest jak usługa, podatek VAT naliczany jest od każdej raty leasingowej	Traktowany jest jako dostawa towarów podatek VAT naliczany z góry z chwilą wydania przedmiotu umowy

Kiedy leasing jest korzystniejszy niż inne formy finansowania

WAŻNE: Do momentu całkowitej spłaty wartości przedmiotu umowy leasingu przez cały okres trwania umowy to firma leasingowa jest właścicielem środka trwałego

- w odniesieniu do nowo powstałych jednostek gospodarczych ze względu na uproszczone procedury brak wymogu przedłożenia sprawozdań finansowych za lata poprzednie,
- jeśli podmiot gospodarczy chce skorzystać z korzyści podatkowych z tytułu skrócenia okresu zaliczania do kosztów podatkowych wartości środka trwałego, czyli alokujemy koszty w krótszym okresie niż okres amortyzacji środka trwałego przy leasingu operacyjnym, a tym samym płacimy niższe podatki,
- jeśli podmiot zamierza skorzystać z pakietu usług dodatkowych ubezpieczeń, zarządzania flotą,
- jeśli podmiot chce na bieżąco odliczać podatek VAT – dotyczy leasingu operacyjnego,
- jeśli zależy nam na podwyższeniu odliczenia VAT zarówno w związku z używaniem samochodu jak również w związku z nabyciem samochodu, ponieważ nabycie samochodu jest uznawane na gruncie prawa, jako odrębna czynność,
- jeśli podmiot gospodarczy rozlicza się na zasadach ogólnych i rok obrachunkowy zamyka zyskiem podatkowym.

Wybór optymalnej formy finansowania inwestycji

Kryteria	Optymalny wybór	
	Kredyt	Leasing
Łatwy dostęp do produktu dla wszystkich podmiotów		✓
Produkt dedykowany do nowo powstałych firm		✓
Oplaty wstępne	✓	✓
Uproszczone procedury zawierania umów		✓
Sformalizowane sztywne procedury	✓	
Obowiązek wykazania się pozytywną historią kredytową	✓	
Minimalne zabezpieczenie na środku trwałym		✓
Dodatkowe usługi ubezpieczenia samochodu		✓
Tarcza podatkowa		✓
Szybkość zwrotu inwestycji		✓
Dodatnia opłacalność inwestycji	✓	✓
Wymaganie dodatkowego zabezpieczenia	✓	

Ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych w zależności od klasyfikacji umowy – leasing operacyjny

Opłaty leasingowe korzystający ujmuje w sposób następujący w księgach:

- **Wartość brutto zobowiązania wobec leasingodawcy:**

- Wn konto 30 – Rozliczenie zakupu,
- Ma konto 22 – Rozrachunki z dostawcami,

- **VAT podlegający odliczeniu:**

- Wn konto 24-1 – Vat naliczony,
- Ma konto 30 – Rozliczenie zakupu,

- **Koszty opłaty leasingowej:**

- Wn konto 40-2 – Usługi obce lub pozostałe usługi,
- Ma konto 30 – Rozliczenie zakupu,

Ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych w zależności od klasyfikacji umowy – leasing finansowy

Opłaty leasingowe korzystający ujmuje w sposób następujący w księgach:

- **Faktura za opłatę leasingową wartość brutto:**
 - Wn konto 30 – Rozliczenie zakupu,
 - Ma konto 24-9/1 – Rozrachunki bieżące z finansującym,
- **VAT od sumy wszystkich opłat leasingowych:**
 - Wn konto 24-1 – Vat naliczony,
 - Ma konto 30 – Rozliczenie zakupu,
- **Rata czynszu do rozliczenia wartość netto:**
 - Wn konto 24-9/3 – Rozliczenie opłat leasingowych,
 - Ma konto 30 – Rozliczenie zakupu,

Ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych w zależności od klasyfikacji umowy – leasing finansowy

Opłaty leasingowe korzystający ujmuje w sposób następujący w księgach:

- **PK miesięczne rozliczenie opłaty leasingowej rachunek lub wezwanie do zapłaty**

- **część kapitałowa czynszu:**

- Wn konto 24-9/2 – Rozrachunki z finansującym z tytułu przedmiotu leasingu,

- Ma konto 24-9/3 – Rozliczenie opłat leasingowych,

- **część odsetkowa czynszu:**

- Wn konto 75-1 – Koszty finansowe,

- Ma konto 24-9/3 – Rozliczenie opłat leasingowych,

Opłaty wstępnej nie dzieli się na części kapitałową i odsetkową, wartość opłaty alokuje się na poczet spłaty części kapitałowej.

Ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych w zależności od klasyfikacji umowy – leasing finansowy

Używanie środka trwałego na podstawie umowy leasingu finansowego

- **Przyjęcie środka trwałego do użytkowania**
 - Wn konto 01 – Środki trwałe,
 - Ma konto 24-9/2 – Rozrachunki z finansującym z tytułu przedmiotu leasingu

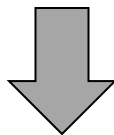
- **Naliczenie odpisów amortyzacyjnych:**
 - Wn konto 40-0 – Amortyzacja,
 - Ma konto 07-1 – Umorzenie,

Wpływ warunków umowy leasing operacyjny na wielkość zobowiązań podatkowych

Leasing operacyjny jest narzędziem stosowanym w celu optymalizacji podatkowej spełnia funkcję tzw. tarczy podatkowej poprzez:

- skrócenie okresu, w którym wydatki ponoszone na spłatę przedmiotu umowy mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów,
- w analogicznej sytuacji w przypadku nabycia środka trwałego kosztem podatkowym są odpisy amortyzacyjne dokonywane w ściśle określonym w przepisach prawnych czasie,
- zaliczenie w całości rat leasingu do kosztów podatkowych,

OGRANICZENIA

- umowa leasingu operacyjnego nieruchomości powinna być zawarta na minimum 5 lat,
- umowa leasingu operacyjnego na wynajem pozostałych środków trwałych, powinna być zawarta na co najmniej okres odpowiadający 40 % normatywnego okresu amortyzacji.

Kwalifikacja umów leasingu operacyjnego na gruncie podatków dochodowych

Umowa leasingu operacyjnego zawarta z przedsiębiorcą musi spełniać wymagania:

- jeżeli przedmiotem umowy są podlegające amortyzacji rzeczy ruchome, umowa musi być zawarta na czas oznaczony, wynoszący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji,
- jeżeli przedmiotem umowy są podlegające odpisom amortyzacyjnym nieruchomości, umowa ta musi być zawarta na czas oznaczony, wynoszący co najmniej 5 lat,
- suma ustalonych w umowie opłat, pomniejszona o należny podatek Vat, odpowiadać musi co najmniej wartości początkowej środków trwałych.
- natomiast w przypadku, gdy przedmiotem umowy leasingu jest środek trwały lub wartość niematerialna i prawna, które uprzednio były już przedmiotem takiej umowy, suma ustalona w nowej umowie powinna odpowiadać co najmniej wartości rynkowej przedmiotu umowy z dnia zawarcia tejże nowej umowy leasingu.

Jeśli umowa leasingu spełnia powyższe warunki, to opłaty wynikające z umowy są:

- przychodem po stronie finansującego, który dokonuje również odpisów amortyzacyjnych od środka trwałego,
- kosztem uzyskania przychodów po stronie korzystającego.

Kwalifikacja umów leasingu finansowego na gruncie podatków dochodowych

Umowa leasingu finansowego zawarta z przedsiębiorcą musi spełniać wymagania:

- została zawarta na czas oznaczony,
- suma ustalonych w umowie leasingu opłat, pomniejszona o należny podatek Vat, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych będących przedmiotem leasingu (do sumy opłat zalicza się również wartość wykupu środka trwałego po zakończeniu okresu umowy),
- umowa zawiera zapis, że odpisów amortyzacyjnych w podstawowym okresie umowy leasingu dokonywać będzie korzystający.

Jeśli umowa leasingu spełnia powyższe warunki, to :

- przychodem po stronie finansującego jest odsetkowa część rat leasingowych,
- kosztem uzyskania przychodów po stronie korzystającego jest odsetkowa część rat leasingowych oraz odpis amortyzacyjny dokonywany od wartości początkowej środka trwałego.

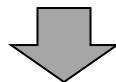
Leasing w świetle przepisów podatku VAT jako świadczenie usług

Leasing operacyjny również na gruncie podatku VAT jest korzystniejszy

- leasing operacyjny jest traktowany jako świadczenie usług w rozumieniu ustawy o VAT,
- co oznacza, że podatkiem VAT obciążone będą kolejne miesięczne raty, wydatki związane z podatkiem VAT będą rozłożone w czasie,
- w przypadku leasingu operacyjnego obowiązek podatkowy powstaje w momencie wystawienia faktury zgodnie z art. 19a ust.5 pkt 4 ustawy VAT, jeżeli podatnik nie wystawi faktury lub wystawi ją z opóźnieniem, wówczas zgodnie z art. 19a ust.7 ustawy VAT obowiązek podatkowy powstaje z chwilą upływu terminu wystawienia faktury określonego w art. 106b i ust. 3 i 4 ustawy, a w przypadku, gdy nie określono takiego terminu – z chwilą upływu terminu płatności. Fakturę natomiast należy wystawić nie później niż z upływem terminu płatności.
- każdorazowo jako świadczenie usług leasing operacyjny podlega opodatkowaniu podatkiem VAT według stawki podstawowej.

Leasing w świetle przepisów podatku VAT jako dostawa towarów

Na gruncie ustawy VAT dostawa towarów to również między innymi wydanie towarów na podstawie umowy leasingu zawartej na czas określony, czyli umowy leasingu finansowego w której odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający.

Przykładowo w interpretacji z dnia 02.12.2008r. (sygn. IPPP1/443-1846/08-4/AW) Minister Finansów twierdzi, że jako dostawa towarów powinna być zakwalifikowane wydanie towaru w ramach umowy leasingowej, która:

- jest zawarta na czas oznaczony, a suma opłat ustalonych w umowie pomniejszona o należny podatek VAT odpowiada co najmniej wartości początkowej środka trwałego będącego przedmiotem umowy,
- zawiera postanowienie zgodnie z którym w podstawowym okresie umowy odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający,
- przewiduje, że korzystającemu przysługuje prawo do nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu podstawowego okresu, na który umowa została zawarta.

Leasing w świetle przepisów podatku VAT jako dostawa towarów

PAMIĘTAJMY:

- zawierając umowę leasingu finansowego przewidującą nabycie przedmiotu umowy po jej zakończeniu podatnik musi wiedzieć, że zapłaci podatek VAT z góry od sumy rat leasingowych (od części kapitałowej i odsetkowej),
- w tym przypadku obowiązek podatkowy VAT po stronie finansującego powstanie z chwilą wystawienia faktury,
- powstanie obowiązku podatkowego z góry oznacza, że należny podatek VAT musi być obliczony przez finansującego również w całości z góry.

PODSTAWA OPODATKOWANIA VAT USTALONA Z GÓRY POWINNA OBEJMOWAĆ:

- część kapitałową (czyli wartość początkową przedmiotu leasingu) przeliczoną na złote polskie według kursu waluty z ostatniego dnia roboczego przed dniem wystawienia faktury.
- część odsetkową obliczoną za cały okres trwania umowy leasingu z zastosowaniem stopy procentowej znanej i stosowanej zgodnie z umową na dzień wystawienia faktury oraz według kursu waluty z ostatniego dnia roboczego przed dniem wystawienia faktury.

Faktura VAT musi być wystawiona z góry, natomiast dokumentowanie poszczególnych rat leasingowych odbywa się za pomocą not księgowych.

Leasing finansowy – korekta faktury.

Moment wystawienia korekty

Interpretacja Naczelnika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie
z 26 września 2006r. (sygn. 1471/NTR1/443-256/06/AW)

Wystawienie faktury korygującej winno mieć miejsce z upływem określonego w umowie okresu korzystania z przedmiotu leasingu, tak aby faktura korygująca uwzględniała różnicę pomiędzy faktycznie dokonanymi płatnościami przez korzystającego z kwotą przyjętą do podstawy opodatkowania w momencie dostawy.

Przedawnienie prawa do skorygowania faktury

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 02 października 2012r.

I FSK 1897/11

Z upływem terminu przedawnienia również podatnik traci uprawnienia do dokonywania korekt mających wpływ na wysokość zobowiązania podatkowego albo kwoty podatku do zwrotu lub do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy.

Wypowiedzenie umowy a korekta

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 18 marca 2015r.,
sygn. I SA/Łd1423/14

Rekompensata za zerwanie umowy leasingu z winy korzystającego stanowi świadczenie niezależne od przedmiotu umowy. W konsekwencji jeżeli spółka nie otrzyma wszystkich należnych jej kwot ze względu na przedterminowe zakończenie umowy leasingu będzie miała prawo do skorygowania podstawy opodatkowania podatkiem VAT do kwot rzeczywiście otrzymanych.

Wypowiedzenie umowy a korekta

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 1 kwietnia 2008r.
Sygn. III SA/Wa 2166/07

„(...)Ze względu na fakt, że zarówno odszkodowania jak i kary umowne nie będą się bezpośrednio wiązać z żadną czynnością mającą charakter świadczenia ze strony podmiotu zobowiązanego do takiego zadośćuczynienia, tym samym nie jest możliwe ich opodatkowanie podatkiem VAT (...)

W przypadku rozwiązania umowy leasingu operacyjnego kwoty należne skarżącej, tj. 40% sumy przyszłych rat leasingowych oraz kwota niezbędna do przywrócenia pojazdu do stanu, który powinien się znajdować w momencie zwrotu pojazdu, stanowią zdaniem skarżącej karę umowną. Niniejsze płatności mają na celu wyrównanie wyrządzonej szkody skarżącej w związku z faktem, iż korzystający nie wykonał zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy leasingu operacyjnego. W związku z powyższym strony przewidziały w umowie leasingu obowiązek zapłacenia kary umownej przez korzystającego na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania przez korzystającego ciężących na nim zobowiązań pieniężnych. W takim przypadku kara umowna nie jest związana z niewykonaniem świadczenia pieniężnego lub niepieniężnego.”

Wypowiedzenie umowy a korekta

Interpretacja DIS w Warszawie z 03 października 2014r. Nr IPPP1/443-1083/14-2/AW

„Reasumując, w świetle powyższego Wnioskodawca stoi na stanowisku, że:

- opłata za przedterminowe rozwiązanie umowy leasingu/najmu na wniosek leasingobiorcy /najemcy stanowi wynagrodzenie za usługę i tym samym, podlega opodatkowaniem podatkiem VAT,
- opłata za przedterminowe rozwiązanie umowy leasingu/najmu przez wnioskodawcę z winy leasingobiorcy/najemcy nie stanowi wynagrodzenia za usługę i tym samym, pozostaje poza zakresem opodatkowania VAT.

W świetle obowiązującego stanu prawnego stanowisko wnioskodawcy w sprawie oceny prawnej przedstawionego stanu faktycznego jest prawidłowe”.

Zmiany w ustawie o rachunkowości w odniesieniu do leasingu

Nowe uproszczenia od dnia 01 stycznia 2016r. w ustawie o rachunkowości:

- możliwość klasyfikowania umów leasingu w sposób uproszczony, czyli według zasad określonych w przepisach podatkowych,
- zgodnie z projektem z uproszczonych zasad klasyfikowania umów leasingu korzystać będą mogły bez względu na rozmiar działalności jednostki samorządu terytorialnego, małe podmioty w tym spółki akcyjne, sp. z o.o., spółki komandytowo akcyjne, które w danym roku obrotowym i w roku poprzednim nie przekroczyły dwóch z trzech limitów:
 - 1/ suma bilansowa 17 mln,
 - 2/ przychód ze sprzedaży towarów i produktów 34 mln,
 - 3/ przeciętne zatrudnienie 50 pełnych etatów.

Zmiany w zakresie leasingu wprowadzone w odniesieniu do małych jednostek wpłyną korzystnie na zmniejszenie obciążeń podatkowych.

Ustawa o rachunkowości bieżące regulacje

Zasady księgowania umów leasingu określa art. 3 ustęp 4, 5, 6 ustawy o rachunkowości

Art. 3 ustęp 4. Jeżeli jednostka przyjęła do użytkowania obce środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne na mocy umowy, zgodnie z którą jedna ze stron, zwana dalej „finansującym”, oddaje drugiej stronie, zwanej dalej „korzystającym”, środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne do odpłatnego użytkowania lub również pobierania pożytków na czas oznaczony, środki te i wartości zalicza się do aktywów trwałych korzystającego, jeżeli umowa spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:

1. przenosi własność jej przedmiotu na korzystającego po zakończeniu, okresu, na który została zawarta,
2. zawiera prawo do nabycia jej przedmiotu przez korzystającego, po zakończeniu okresu na jaki została zawarta, po cenie niższej od rynkowej z dnia nabycia,
3. okres na jaki została zawarta, odpowiada w przeważającej części przewidywanemu okresowi ekonomicznej użyteczności środka trwałego lub prawa majątkowego, przy czym nie może być krótszy niż $\frac{3}{4}$ tego okresu. Prawo własności przedmiotu umowy może być, po okresie, na jaki umowa została zawarta, przeniesione na korzystającego,
4. suma opłat pomniejszonych o dyskonto, ustalono w dniu zawarcia umowy i przypadająca do zapłaty w okresie jej obowiązywania, przekracza 90% wartości rynkowej przedmiotu umowy na ten dzień. W sumie opłat uwzględnia się wartość końcową przedmiotu umowy, którą korzystający zobowiązuje się zapłacić za przeniesienie na niego własności tego przedmiotu. Do sumy opłat nie zalicza się płatności na rzecz korzystającego za świadczenia dodatkowe, podatków oraz składek na ubezpieczenie tego przedmiotu, jeżeli korzystający pokrywa je niezależnie od opłat za używanie,
5. zawiera przyrzeczenie finansującego do zawarcia z korzystającym kolejnej umowy o oddanie w odpłatne użytkowanie tego samego przedmiotu lub przedłużenia umowy dotychczasowej, na warunkach korzystniejszych od przewidzianych w dotychczasowej umowie,
6. przewiduje możliwość jej wypowiedzenia z zastrzeżeniem, że wszelkie powstałe z tego tytułu koszty i straty poniesione przez finansującego pokrywa korzystający,
7. Przedmiot umowy został dostosowany do indywidualnych potrzeb korzystającego. Może on być używany wyłącznie przez korzystającego, bez wprowadzenia w nim istotnych zmian.

Ustawa o rachunkowości bieżące regulacje

Zasady księgowania umów leasingu określa art. 3 ustęp 4, 5, 6 ustawy o rachunkowości

Art.3 ustęp 5. W przypadku spełnienia co najmniej jednego z warunków określonych w ustępie 4 oddane do używania korzystającemu środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne zalicza się u finansującego do aktywów trwałych jako należności.

Art.3 ustęp 6. W przypadku, gdy roczne sprawozdanie finansowe korzystającego nie podlega obowiązkowi badania i ogłaszania w myśl art. 64 ust. 1, to może on dokonywać kwalifikacji umów, o których mowa w ust. 4, według zasad określonych w przepisach podatkowych i stosować ust. 4 i 5.

Z praktycznego punktu widzenia prawie wszystkie zawierane umowy leasingu spełniają warunki określone w punktach 2, 3, 4, a dodatkowo mogą być także spełnione warunki 1, 5 i 7 (ust. 4).

Są to umowy leasingu zwane leasingiem finansowym, pomimo, że z punktu widzenia ustaw podatkowych mogą to być umowy leasingu operacyjnego.

W takim przypadku należy odrębnie rozpatrywać takie umowy na potrzeby podatku dochodowego i podatku VAT (leasing operacyjny), a inaczej na potrzeby bilansu i rachunku zysków i strat (leasing finansowy).

Jeżeli korzystający nie jest zobowiązany do badania i ogłaszania rocznego sprawozdania finansowego, to może na potrzeby bilansu i rachunku zysków i strat stosować zasady analogiczne, jak do rozliczenia podatkowego.